

**NARODNA KNJIŽNICA I
ČITAONICA VLADO GOTOVAC
SISAK
Rimska bb, Sisak**

**PRAVILNIK
o zaštiti na radu**

Sisak, veljača 2016.

Na temelju članka 19. stavak 2. Zakona o zaštiti na radu (Narodne novine br. 71/14, 118/14 i 154/14) i članka 34. Statuta Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak, Rimska bb, Sisak, Upravno vijeće na svojoj 18.sjednici, održanoj dana 9.veljače 2016. godine donosi

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

1. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

Pravilnikom o zaštiti na radu (u daljnjem tekstu **Pravilnik**), uređuju se pitanja u provedbi zaštite na radu u Narodnoj knjižnici i čitaonici Vlado Gotovac Sisak, Rimska bb, Sisak (u daljnjem tekstu **Poslodavac**), a u svrhu sprječavanja ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, drugih bolesti u svezi s radom te zaštite radnog okoliša, kao i obveze poslodavca za osiguranje sigurnih uvjeta za rad.

Članak 2.

(1) Sigurni uvjeti za rad, u smislu čl. 1. ovog Pravilnika osiguravaju se primjenom osnovnih, posebnih i priznatih pravila zaštite na radu.

(2) U tom cilju ovim Pravilnikom utvrđuje se:

- organizacija uređivanja i provođenja zaštite na radu
- osposobljavanje radnika za rad na siguran način
- poslovi s posebnim uvjetima rada
- način ispitivanja sredstava rada i radne okoline
- opasne radne tvari i način na koji se s njima mora rukovati
- način upotrebe osobnih zaštitnih sredstava rada i opreme
- sustav obavještanja i upotreba znakova obavještanja
- izrada pisanih uputa za rad na siguran način
- postupak s ozljeđenim i oboljelim radnicima
- zaštita nepušača
- zabrana unošenja i uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti
- zaštita posebnih kategorija radnika
- prava, dužnosti i odgovornosti ovlaštenika i radnika
- unutarnji nadzor

Članak 3.

Odredbe ovog Pravilnika primjenjuju se na sve osobe na radu kao i na druge osobe koje se po bilo kojoj osnovi nalaze u prostorijama i prostorima **Poslodavca** i to:

a) osobe na radu:

- osobe koje su u radnom odnosu na temelju Ugovora o radu
- osobe koje su na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa (volonteri)
- učenici i studenti koji su na praktičnoj obuci

b) druge osobe:

- učenici i studenti, korisnici knjižnice
- poslovni suradnici
- djelatnici tijela državne uprave
- sve druge osobe koje se po bilo kojoj osnovi rada nalaze u prostorijama i prostorima

Članak 4.

(1) Poslodavac je dužan primijeniti pravila i mjere zaštite na radu od uvođenja radnika u posao do prestanka radnog odnosa.

(2) Pravila i mjere iz stavka 1. ovog članka odnose se na tehničke, zdravstvene, pravne, pedagoške, andragoške, psihološke, socijalne i druge naravi kako bi se otkrile i otklonile opasnosti što ugrožavaju život i zdravlje radnika.

2. ORGANIZACIJA ZAŠTITE NA RADU

2.1. Općenito

Članak 5.

Ovim Pravilnikom polazi se od važeće organizacije rada i radnih mjesta, kako bi se primjenom sustava mjera zaštite na radu postigla najveća svrha zaštite na radu u skladu sa Zakonom i drugim propisima.

Članak 6.

Poslodavac organizira, uređuje nadzire i prati primjenu propisa zaštite na radu.

Članak 7.

(1) Određene stručne, savjetodavne i druge poslove zaštite na radu obavljaju osobe ovlaštene i osposobljene za obavljanje poslova zaštite na radu.

- (2) Poslove zaštite na radu obavljaju i imaju posebna ovlaštenja:
- upravno vijeće
 - ravnatelj
 - ovlaštenik ravnatelja
 - stručnjak zaštite na radu
 - povjerenik radnika za zaštitu na radu
 - radnici
 - tajnik

Članak 8.

Upravno vijeće:

- donosi opće akte, planove i programe mjera zaštite na radu
- donosi pisane upute i pojedinačne odluke iz područja zaštite na radu;
- osniva pomoćna radna tijela;

Ravnatelj:

- osigurava potrebne uvjete za rad inspektora, drugih ovlaštenih i osposobljenih fizičkih i pravnih osoba za zaštitu na radu u prostorima poslodavca;
- omogućava osposobljavanje iz područja zaštite na radu te osposobljavanje radnika za rad na siguran način;
- daje odgovarajuće obavijesti i pisane upute radnicima glede opasnosti i štetnosti po sigurnost i zdravlje u svezi s registriranom djelatnošću poslodavca;
- nalaže postavljanje znakova sigurnosti i znakova općih obavijesti sukladno odgovarajućim propisima;
- osigurava posebnu zaštitu mladeži, žena, invalida i starijih radnika;
- omogućava redovito održavanje objekata namijenjenih za rad u stanju koje ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika te provodi ispitivanje pojedinih vrsta instalacija;
- osigurava odgovarajuća osobna zaštitna sredstva;
- omogućava putem za to ovlaštenih ustanova i trgovačkih društava ispitivanja radnog okoliša i obavljanja redovitih pregleda svih sredstava za rad i osobnih zaštitnih sredstava;
- osigurava provođenje svih mjera zaštite od požara;
- organizira i osigurava evakuaciju i spašavanje za slučaj izvanrednog događaja koji može ugroziti sigurnost i zdravlje zaposlenih i drugih osoba koje borave u prostorima poslodavca;
- organizira i osigurava provođenje vježbe spašavanja i evakuacije najmanje jedanput u dvije godine;
- organizira i osigurava pružanje prve pomoći i medicinske pomoći;
- osigurava zaštitu nepušača te zabranu uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti;
- osigurava vođenje knjige nadzora i evidencija zaštite na radu;
- surađuje s inspektorom rada i medicinom rada, s povjerenikom radnika u zaštiti na radu, radničkim vijećem i sindikatom;
- provodi i druge poslove zaštite na radu u skladu s propisima;
- prenosi ovlasti na ovlaštenika u skladu s ovim Pravilnikom i Zakonom.

2.2. Ovlaštenik

Članak 9.

- (1) **Poslodavac** svoje poslove iz zaštite na radu u svojoj odsutnosti prenosi na ovlaštenika.
- (2) Pored ovlaštenika iz prednjeg stavka, ovlaštenicima se, smatraju i radnici koji imaju posebne obveze i odgovornosti i neposredni rukovoditelji, ali samo u dijelu poslova koji njima pripadaju po aktima poslodavca, ugovoru o radu ili po prirodi posla i organizaciji rada.

2.3. Stručnjak zaštite na radu

Članak 10.

- (1) **Poslodavac** ima zaposlenog stručnjaka zaštite na radu, koji obavlja poslove zaštite na radu utvrđene prema članku 21. Zakona o zaštiti na radu.
- (2) Kako bi se osiguralo da se poslovi koji su bitni za provedbu zaštite na radu, a utvrđeni su procjenom opasnosti obavljaju na zadovoljavajućoj razini, **Poslodavac** će taj dio poslova sukladno čl. 20. Zakona o zaštiti na radu ugovoriti s stručnjakom zaštite na radu.
- (3) Obavljanje poslova zaštite na radu poslodavac će urediti ugovorom o radu koji će sklopiti sa stručnjakom zaštite na radu koji je za te poslove ovlašten. O dijelovima ugovora i obimu odlučuje ravnatelj.
- (4) Ugovor iz stavka 2. i 3. Ovog članka čini sastavni dio Pravilnika.

2.4. Povjerenik radnika za zaštitu na radu

Članak 11.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu bira se pod uvjetima i na način kako određuje Zakon o zaštiti na radu.

Članak 12.

- (1) **Povjerenik radnika** za zaštitu na radu ima prava i dužnosti:
 - sudjelovati u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, te poticati poslodavca i njegovog ovlaštenika na provedbu zaštite na radu
 - biti obaviješten o svim promjenama od utjecaja na sigurnost i zdravlje radnika
 - primati primjedbe radnika na primjenu propisa i provedbu mjera zaštite na radu
 - izvjestiti inspektora o svojim zapažanjima i zapažanjima radnika čiji je povjerenik, prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi inspektor

- pozvati inspektora rada kada ocjeni da su ugroženi život i zdravlje radnika, a poslodavac to propušta ili odbija učiniti
 - obrazovati se za obavljanje ovih poslova, stalno proširivati i unapređivati znanje, pratiti i prikupljati obavijesti od značaja za njegov rad
 - staviti prigovor na inspekcijski nalaz i mišljenje
 - svojim djelovanjem poticati ostale radnike na rad na siguran način
 - obavještavati radnike o mjerama koje poslodavac poduzima da im osigura zaštitu na radu i zdravstvenu zaštitu
- (2) O svom radu **povjerenik** je dužan najmanje svaka tri mjeseca izvještavati poslodavca.

Članak 13.

- (1) **Povjerenik radnika** za zaštitu na radu ima pravo pristupa svim mjestima rada uz prethodnu najavu ravnatelju.
- (2) **Povjerenik** je dužan izvještavati ravnatelja o svom radu.

2.4. Odbor za zaštitu na radu

Članak 14.

S obzirom na broj radnika ne osniva se Odbor za zaštitu na radu

2.5. Radnici, sindikalne udruge

Članak 15.

Radnici imaju pravo i obvezu stvarati povoljne uvjete rada i poduzimaju mjere zaštite na radu koje osiguravaju njihov fizički integritet, zdravlje i osobnu sigurnost na radu, pridržavati se propisanih mjera, te osiguravati zaštitu od drugih opasnosti i štetnih utjecaja na njihovu zdravstvenu i radnu sposobnost.

Članak 16.

Radnici su dužni obavljati poslove zaštite na radu sukladno Zakonu o zaštiti na radu, Zakonu o radu, kolektivnom Ugovoru, Ugovoru o radu i ovim Pravilnikom.

Članak 17.

Radnici u odlučivanju glede prava i obveza iz područja zaštite na radu sudjeluju preko povjerenika za zaštitu na radu i sindikata.

3. PRAVILA ZAŠTITE NA RADU

3.1. Osposobljavanje radnika iz zaštite na radu

Članak 18.

Osposobljavanje iz zaštite na radu je pravo i obveza svih radnika, radi izvođenja radova na siguran način, te zaštite svojih života i zdravlja, kao i zaštite života i zdravlja drugih radnika.

Članak 19.

Poslodavac je dužan organizirati proces rada na takav način da se mogućnost ozljeđivanja radnika smanji na najmanju moguću mjeru i izbjegnu profesionalne bolesti, te u tom smislu oni moraju biti osposobljeni iz područja zaštite na radu.

Članak 20.

(1) Procjenom opasnosti utvrđena su radna mjesta i poslovi na kojima se radnici mogu rasporediti tek nakon prethodne osposobljenosti iz zaštite na radu.

(2) Radnike uvodi u posao i nadzire njihov rad neposredni rukovoditelj, sve dok se radnik ne osposobi za rad na siguran način

Članak 21.

Osposobljavanje radnika za rad na siguran način povjerava se ustanovi ili trgovačkom društvu registriranom za obavljanje tih poslova.

Članak 22.

Radnik koji ima svjedodžbu o osposobljenosti za rad na siguran način može samostalno obavljati poslove na koje je raspoređen.

Članak 23.

Osposobljavanje iz zaštite na radu provodi se u pravilu, u radno vrijeme.

Članak 24.

(1) Organizator osposobljavanja utvrđuje program osposobljavanja i način provjere osposobljenosti, te o istom izdaje uvjerenje.

(2) Praktična osposobljenost vrši se prema programu praktičnog osposobljavanja radnika pod nadzorom neposrednog rukovoditelja, što oba potvrđuju svojim potpisom na predviđenom obrascu

Članak 25.

Kopije uvjerenja o osposobljenosti za rad na siguran način čuvaju se u evidenciji poslodavca.

Članak 26.

Sve troškove u svezi osposobljavanja snosi poslodavac.

3.2. Obavještavanje radnika

Članak 27.

- (1) **Poslodavac** daje radnicima odgovarajuće obavijesti i pisane upute koje se odnose na opasnosti i štetnosti po sigurnost i zdravlje u svezi s djelatnosti koju obavljaju.
- (2) **Poslodavac** po potrebi uspostavlja sustav informiranja o sigurnosti i zdravlju radnika.
- (3) **Poslodavac** daje usmene obavijesti u slučaju iznenadne opasnosti i u nepredviđenim situacijama.

Članak 28.

Na mjestima rada ističu se sljedeće upute:

- upute za siguran način izvođenja radnog procesa;
- upute o kretanju na mjestima i prostorima s povećanim opasnostima;
- upute o korištenju sredstava rada;
- upute o korištenju osobnih zaštitnih sredstava;
- upute o evakuaciji i spašavanju;

Članak 29.

- (1) **Poslodavac** će najmanje jednom godišnje izvijestiti povjerenika radnika za zaštitu na radu i sindikalnu udruhu o opasnostima i štetnostima po sigurnost i zdravlje te mjerama koje je poduzeo i koje će poduzeti radi unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja.
- (2) Obvezu iz prednjeg stavka **Poslodavac** ima naročito:
 - nakon smrtne, skupne i teške ozljede na radu - u roku od osam dana po slučaju;
 - nakon utvrđenog slučaja profesionalne bolesti - u roku od trideset dana od utvrđenog slučaja
 - nakon nalaza nadležnog tijela kojim je utvrđen nedostatak u primjeni pravila zaštite na radu - u roku kojega odredi nadležno tijelo.

3.3. Poslovi s posebnim uvjetima rada

Članak 30.

- (1) Poslovi s posebnim uvjetima rada utvrđeni su **procjenom opasnosti** zaštite na radu.
- (2) Za radna mjesta s posebnim uvjetima rada osim općih uvjeta utvrđeni su i posebni uvjeti u pogledu stručnosti, dobi života, spola, zdravstvenog stanja kao i obveze naknadne provjere zdravstvenog stanja.

Članak 31.

Poslodavac će prije rasporeda radnika na poslove iz članka 30. ovoga Pravilnika, uputiti na pregled ovlaštenej ustanovi s uputnicom koja sadrži podatke o vrsti poslova i drugim okolnostima od utjecaja za ocjenu njegove sposobnosti za obavljanje poslova.

Članak 32.

Poslodavac će radnika koji radi na poslovima s posebnim uvjetima rada ponovno uputiti na pregled nakon roka utvrđenog medicinskom procjenom radnih mjesta ili kada to ocijeni specijalist medicine rada.

Članak 33.

Radnik koji radi na poslovima s posebnim uvjetima rada, koji više ne ispunjava uvjete za obavljanje tih poslova ili ako ga ponovno ne uputi na pregled nakon isteka vremena za ponovni pregled ne smije dalje raditi na obavljanju tih poslova.

Članak 34.

- (1) Na radnim mjestima iz čl. 30. ovog Pravilnika primjenjuju se posebna pravila zaštite na radu.
- (2) Posebna pravila zaštite na radu odnose se na:
 - obvezu i način korištenja odgovarajućih osobnih zaštitnih sredstava i zaštitnih naprava,
 - posebne postupke pri uporabi opasnih radnih tvari,
 - obvezu postavljanja znakova upozorenja od određenih opasnosti i štetnosti,
 - obvezu osiguranja napitaka pri obavljanju određenih poslova,
 - način na koji se moraju izvoditi određeni poslovi ili radni postupci, a posebno glede trajanja posla, jednoličnog rada i rada po učinku,
 - postupak s unesrećenim ili oboljelim radnikom do upućivanja na liječenje nadležnoj zdravstvenoj ustanovi.

Članak 35.

- (1) **Poslodavac** je dužan brinuti se o ispunjavanju uvjeta za rad na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada.
- (2) Kontrolu liječničkih pregleda vodi **tajnik**.
- (3) Evidencija se vodi u skladu s propisom.

3.4. Sredstva rada i radni okoliš

Članak 36.

Poslodavac je dužan obavljati preglede i ispitivanja sredstava rada, radnog okoliša i osobnih zaštitnih sredstava, i to:

- obaviti pregled i ispitivanje objekata namijenjenih za rad s pripadajućim prostorijama i instalacijama;
- obaviti ispitivanje u radnim prostorijama u kojima je u radu potrebno osigurati odgovarajuću rasvjetu, odnosno temperaturu, vlažnost i brzinu strujanja zraka, u kojima u procesu rada nastaje buka i vibracija, u kojima se koriste i proizvode opasne tvari, u kojima pri radu nastaju opasna zračenja i u kojima je u radu potrebno osigurati odgovarajuću rasvjetu.
- obaviti preglede i ispitivanja svih strojeva i uređaja i osobnih zaštitnih sredstava kako bi utvrdio da su na njima primijenjeni propisi zaštite naradu;
- ispitivanja će obavljati u propisanim rokovima, tj. odmah nakon što su nastali uvjeti (razlozi) zbog kojih je ispitivanje obvezno, odnosno **najmanje svake dvije godine**;
- o ispitivanjima treba sastaviti zapisnik i izdati odgovarajuću ispravu, bez obzira tko je ispitivanje obavio;
- uredno čuvati dokumentaciju o obavljenim pregledima i ispitivanjima.

Članak 37.

Poslove pregleda i ispitivanja sredstava rada i radnog okoliša **Poslodavac** će povjeriti ustanovi ili trgovačkom društvu ovlaštenom za obavljanje tih poslova.

Članak 38.

- (1) Strojevi i uređaji i osobna zaštitna sredstva koja se koriste moraju biti u ispravnom stanju.

3.5. Osobna zaštitna sredstva

Članak 39.

(1) Na poslovima i radnim zadacima gdje su radnici izloženi opasnostima od povređivanja, koja se ne mogu otkloniti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu (primjena tehničkih rješenja), primjenjuju se određena zaštitna sredstva (posebna pravila zaštite na radu).

(2) Odgovarajuća zaštitna sredstva osiguravaju se radnicima na radnim mjestima utvrđenim procjenom opasnosti zaštite na radu i odlukom o sredstvima osobne zaštite na radu i osobnoj zaštitnoj opremi donesenom po Upravnom vijeću.

Članak 40.

Poslodavac osigurava odgovarajuća osobna zaštitna sredstva i skrbi da ih radnici koriste pri obavljanju poslova, jer bez toga nije u dovoljnoj mjeri ograničena opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.

Članak 41.

Pod osobnim zaštitnim sredstvima podrazumijevaju se odjevni i drugi predmeti i uređaji koje na sebi nose radnici na radu, a u svrhu sprečavanja oštećenja zdravlja i drugih štetnih posljedica.

Članak 42.

Pod osobnom zaštitnom opremom podrazumijevaju se pomoćna sredstva i uređaji, koje radnici u pravilu ne nose na sebi, a kojima se služe pri radu za svoju osobnu zaštitu pri radu, spašavanju i evakuaciji te prevenciji.

Članak 43

(1) Potreba primjene osobnih zaštitnih sredstava na pojedinim radnim mjestima utvrđena je u skladu s postojećim propisima, normama i opće priznatim pravilima.

(2) Prilikom otvaranja novih radnih mjesta kao i prilikom izmjene tehnološkog postupka koji mogu imati utjecaja na vrstu i količinu osobnih zaštitnih sredstava stručnjak zaštite na radu i voditelj izrađuju prijedlog o potrebi korištenja određenih sredstava osobne zaštite na radu i dostavljaju ga ravnatelju.

Članak 44.

Osobna zaštitna sredstva nabavljaju se na teret materijalnih troškova poslodavca.

Članak 45.

(1) Prilikom nabavke odnosno kupovanja osobnih zaštitnih sredstava moraju se od proizvođača, odnosno dobavljača pribaviti propisane isprave (svjedodžbe) kao i odgovarajuće upute za njihovu namjenu, korištenje, održavanje i način ispitivanja (tehničke upute).

(2) Ako se radi o uvoznom osobnom zaštitnom sredstvu, uvoznik odnosno trgovačko društvo koje stavlja u promet osobno zaštitno sredstvo i opremu dužno je osigurati upute iz stavka 1. ove točke na hrvatskom jeziku, te od ovlaštene poslodavca, odnosno trgovačkog društva pribaviti ispravu da je osobno zaštitno sredstvo, odnosno oprema proizvedeno u skladu s međunarodnim konvencijama, propisima o zaštiti na radu, odnosno važećim normama.

Članak 46

Ne mogu se nabavljati ona osobna zaštitna sredstva koja nisu utvrđena procjenom opasnosti, odnosno odlukom o sredstvima osobne zaštite na radu i osobnoj zaštitnoj opremi.

Članak 47.

(1) Radnicima se osiguravaju osobna zaštitna sredstva pojedinačnim i kolektivnim zaduživanjem.

(2) Pojedinačno se radnik zadužuje zaštitnim sredstvima koja mu trebaju u svakodnevnom radu.

(3) Za zajedničku upotrebu osiguravaju se radnicima osobna zaštitna sredstva koja im trebaju povremeno.

Članak 48.

Radnik se pojedinačno zadužuje i razdužuje kod tajnika ili ravnatelja odnosno osobe koju je ravnatelj za to ovlastio.

Članak 49.

(1) Radnici kojima su dana na korištenje osobna zaštitna sredstva dužni su o njima voditi brigu kako bi ista bila pogodna za upotrebu i efikasnu zaštitu za cijelo vrijeme roka trajanja odnosno rada.

(2) Radnici ne smiju osobna zaštitna sredstva prisvajati, otuđivati i namjerno uništavati

Članak 50.

(1) Osobna zaštitna sredstva ne smiju se koristiti izvan radnog mjesta.

(2) Radnik koji pri izvršenju poslova svog radnog mjesta ne koristi utvrđena i osigurana osobna zaštitna sredstva čini povredu radne obveze.

(3) Uputu o korištenju osobnih zaštitnih sredstava daje neposredni rukovoditelj, odnosno stručnjak zaštite na radu.

3.6. Primjena manje opasnih i štetnih tehnologija, radnih postupaka i radnih tvari

Članak 51.

Radni postupci i postupanje s opasnim tehnologijama i radnim tvarima utvrđeni su procjenom opasnosti zaštite na radu.

3.7. Zaštita od požara, evakuacija i spašavanje

Članak 52.

Odredbama o organiziranju evakuacije i spašavanja radnika za slučaj iznenadnog događaja, o organiziranju i pružanju prve pomoći i medicinske pomoći uređuju se pitanja i prava, obveze i odgovornosti subjekata zaštite na radu u evakuaciji, te prvoj i medicinskoj pomoći.

Članak 53.

Mjere zaštite od požara **Poslodavac** je utvrdio Pravilnikom o zaštiti od požara.

Članak 54.

Poslodavac je dužan organizirati i osigurati evakuaciju i spašavanje za slučaj iznenadnog događaja koji može ugroziti sigurnost i zdravlje (elementarne nepogode, požari, eksplozije, ispuštanje opasnih tvari u količinama iznad dopuštenih i sl.) i osposobiti osobe koje će provoditi evakuaciju i spašavanje.

Članak 55.

(1) Pod evakuacijom radnika i drugih osoba razumijeva se organizirano napuštanje mjesta rada i radnog okoliša, prije nego nastupi opasnost za njihovo zdravlje i život zbog iznenadnog događaja.

(2) Pod spašavanjem se razumijeva pružanje pomoći osobama koje se ne mogu same evakuirati, pružanje prve pomoći ozlijeđenim osobama i otklanjanje nastalih opasnosti.

Članak 56.

Osposobljavanje osoba koje će provoditi evakuaciju i spašavanje obavlja poslodavac ili za to ovlaštene ustanove i trgovačka društva, shodno naravi tehnološkog procesa, mogućim opasnostima izvan tehnološkog procesa (vremenske nepogode, pojave otrovnih plinova u širem okolišu, odron zemlje, požar, eksplozija i dr.) i lokaciji poslodavca.

Članak 57.

(1) **Poslodavac** će osigurati potrebnu opremu za provođenje evakuacije i spašavanja.

(2) Izbor i osiguranje opreme mora odgovarati zahtjevima iz prethodnog članka Pravilnika.

Članak 58.

(1) **Poslodavac** donosi Plan evakuacije i spašavanja za slučaj izvanrednog događaja.

(2) O Planu evakuacije i spašavanja ravnatelj upoznaje sve radnike osobno ili putem ovlaštenika.

Članak 59.

- (1) Planom evakuacije i spašavanja utvrđuje se: objekt na kojem mogu nastupiti iznenadni događaji, procjena ugroženosti, način otkrivanja opasnosti, način izvođenja evakuacije i spašavanja, mjesto evakuiranja, oprema, radnici koji će voditi evakuaciju i spašavanje i druga pitanja.
- (2) **Poslodavac** će provoditi praktične vježbe evakuacije i spašavanja najmanje jedanput u dvije godine.

3.8. Ozljede na radu i profesionalne bolesti

Članak 60.

Postupke i poslove u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti provodi **neposredni rukovoditelj**, odnosno Poslodavac.

3.9. Prva pomoć

Članak 61.

- (1) **Poslodavac** organizira i osigurava pružanje prve pomoći radnicima za slučaj ozljede na radu ili iznenadne bolesti do njihovog upućivanja na liječenje zdravstvenoj ustanovi.
- (2) **Poslodavac** će imati najmanje 2 radnika osposobljena za pružanje prve pomoći.

Članak 62.

Radnicima iz prethodnog članka stavlja se na raspolaganje potrebna oprema i osigurava propisani sanitetski materijal.

Članak 63.

- (1) Na ormariću prve pomoći trebaju biti napisana imena osoba osposobljenih za pružanje prve pomoći, brojevi telefona na koje ih se može pozvati da dođu na mjesto događaja.
- (2) Obavijest iz ovoga članka može biti i na drugom vidnom mjestu u prostorijama poslodavca.
- (3) Obavijesti moraju biti ažurne, o čemu brine neposredni rukovoditelj radnika odnosno ravnatelj.
- (4) Radi pružanja medicinske pomoći na ormariću se upisuje i naziv i telefonski broj najbliže zdravstvene ustanove.
- (5) Ormarići prve pomoći nalaze se na vidljivom i lako dostupnom mjestu na mjestu rada.

3.10. Zaštita nepušača i zabrana unošenja i uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti

Članak 64.

Sukladno čl. 12. Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda (NN 137/04 – pročišćeni tekst) u prostorima poslodavca pušenje je zabranjeno.

Članak 65.

U prostorijama u kojima je posebnom odlukom ravnatelja pušenje dozvoljeno mora biti istaknut znak mjesta za pušenje.

Članak 66.

- (1) Zabranjeno je uzimanje alkohola i drugih sredstava ovisnosti u smislu odredbi članka 58. Zakona o zaštiti na radu.
- (2) Utvrđivanje alkoholiziranosti radnika obavlja **ravnatelj**.
- (3) **Neposredni rukovoditelj** odgovoran je i dužan je da se za vrijeme rada ne piju alkoholna pića ili uzimaju druga sredstva ovisnosti, te je dužan zabraniti rad radnicima koji su pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti te ih udaljiti s rada.

Članak 67.

Odredbе čl. 64, čl. 65, čl. 66., odnose se na sve osobe na radu, kao i na druge osobe utvrđene člankom 3. ovog Pravilnika.

4. ZAŠTITA ODREĐENIH KATEGORIJA RADNIKA

Članak 68.

- (1) Ovim Pravilnikom, u skladu s propisima, uređuje se ostvarivanje zaštite maloljetnika radi očuvanja njihovog nesmetanoga duševnog i tjelesnog razvitka, zaštite žena radi ostvarivanja majčinstva, te invalida i profesionalno oboljelih osoba radi sprječavanja daljnjeg oštećenja zdravlja i umanjenja njihove radne sposobnosti.
- (2) **Poslodavac** je dužan starije radnike posebno štiti odlukama o rasporedu rada, radnog vremena, odmora i dopusta i u ostvarivanju drugih prava u granicama primjerenim njihovoj životnoj dobi.

Članak 69.

Medicinskom procjenom opasnosti radnih mjesta utvrđuju se radna mjesta na kojima bi rad žena za vrijeme trudnoće i dojenja djeteta predstavljao opasnost.

Članak 70.

- (1) Maloljetnici ne smiju obavljati poslove s posebnim uvjetima.
- (2) Maloljetnici ne smiju raditi noću.
- (3) Maloljetnici ne smiju raditi prekovremeno, izuzev slučajeva koje utvrđuje Zakon o radu.

Članak 71.

Radnik s umanjenim radnim sposobnostima ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja njegove preostale radne sposobnosti.

5. PRAVA OBVEZE I ODGOVORNOSTI POSLODAVCA I OVLAŠTENIKA

Članak 72.

Poslodavac je dužan osigurati uređivanje i provođenje zaštite na radu sukladno odredbama Zakona o radu, pod zakonskih propisa, tehničkih normi, kolektivnog ugovora i ovog pravilnika.

Članak 73.

- (1) **Poslodavac** je dužan utvrditi zdravstvenu sposobnost radnika iz čl. 30. pravilnika prije nego što s njim sklopi ugovor o radu.
- (2) Radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za obavljanje određenih poslova, **ravnatelj** može uputiti radnika na liječnički pregled.

Članak 74.

- (1) **Poslodavac** odgovara radniku za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, profesionalnom bolešću ili bolešću u svezi s radom po načelu objektivne odgovornosti nastankaštete.
- (2) Radi navedenog rizika **Poslodavac** može osigurati sve radnike (kombinirano kolektivno osiguranje).

Članak 75.

- (1) **Poslodavac** će prije početka rada svakog radnika utvrđenog Procjenom opasnosti i njegovog samostalnog obavljanja rada pristupiti njegovom osposobljavanju, kako bi spriječio ugrožavanje njegovog života i zdravlja te života i zdravlja drugih radnika, na način utvrđen pravilnikom.
- (2) Sve dok se ne osposobe za rad na siguran način, **Poslodavac** osigurava rad pod nadzorom **neposrednog rukovoditelja** koji mora biti osposobljen za rad na siguran način.
- (3) **Poslodavac** ne može rasporediti učenika, studenta ili pripravnika da samostalno obavlja poslove bez nadzora i kontrole stručnog radnika ili neposrednog rukovoditelja.

Članak 76.

- (1) Osposobljavanje za rad na siguran način, poslodavac provodi sukladno odredbama Zakona o zaštiti na radu i to:
 - prije započinjanja s radom,
 - prilikom promjene u procesu rada,
 - prilikom premještanja radnika na drugo radno mjesto.

- (2) Ocjena praktične osposobljenosti provodi se na mjestu rada.
- (3) Ocjena i izjava o osposobljenosti čuvaju se u dokumentaciji poslodavca i radnika.

Članak 77.

- (1) **Poslodavac** će radnicima davati odgovarajuće obavijesti i pisane upute koje se odnose na opasnosti i štetnosti po sigurnost i zdravlje u svezi s djelatnosti koju obavlja.
- (2) U iznimnim situacijama, obavijesti iz prednjeg stavka daju se usmeno putem **neposrednog rukovoditelja** ili osobe koju za to ovlasti.

Članak 78.

- (1) **Poslodavac** će izvijestiti povjerenika radnika za zaštitu na radu i stručnjaka zaštite na radu o opasnostima i štetnostima po sigurnost i zdravlje te mjerama koje je poduzeo i koje će poduzeti radi unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja.
- (2) Obvezu iz prednjeg stavka **Poslodavac** ima osobito:
 - nakon smrtno, skupne i teške ozljede na radu - u roku od osam dana po slučaju;
 - nakon utvrđenog slučaja profesionalne bolesti - u roku od trideset dana od utvrđenog slučaja;
 - nakon nalaza nadležnog tijela kojim je utvrđen nedostatak u primjeni pravila zaštite na radu - u roku kojega odredi nadležno tijelo.

Članak 79.

- (1) **Poslodavac** je dužan povjereniku osigurati uvjete i opremu za nesmetani rad i davati mu redovite obavijesti i omogućiti uvid u sve propise i isprave u svezi sa zaštitom na radu.
- (2) **Poslodavac** mora poštivati zaštitu povjerenika utvrđenu zakonom.

Članak 80.

Poslodavac je dužan osigurati utvrđenu radno zaštitnu odjeću i opremu, kao i planirati i osigurati evakuaciju i spašavanje radnika.

Članak 81.

- (1) **Stručnjak zaštite na radu** je osoba koja obavlja unutarnji nadzor nad provedbom zaštite na radu i pruža stručnu pomoć ravnatelju i povjereniku radnika za zaštitu na radu.
- (2) **Stručnjak zaštite na radu** mora proći osposobljavanje za obavljanje poslova zaštite na radu te položiti stručni ispit i dobiti uvjerenje od nadležnog ministarstva.

Članak 82.

Sukladno članku 9. ovog Pravilnika utvrđuju se tijela i radnici sa posebnim pravima, dužnostima i obvezama u provođenju mjera zaštite na radu i to:

- upravno vijeće
- ravnatelj
- ovlaštenik ravnatelja
- neposredni rukovoditelji (voditelji odjela)
- stručnjak zaštite na radu (utvrđen ugovorom)
- tajnik

Upravno vijeće ima prava i obveze

- donosi Plan i program mjera zaštite na radu
- raspravlja o stanju i problematici zaštite na radu
- odlučuje o mjerama za unapređivanje zaštite na radu
- odlučuje o sredstvima za izvršenje Plana i programa mjera zaštite na radu

Ravnatelj ima prava i obveze:

- osigurati potrebne isprave i dokaze primijenjenih mjera zaštite na radu kod rekonstrukcije ili izgradnje objekta
- organizirati i provodi redovne i kontrolne preglede sredstava rada, a naročito oruđa za rad s povećanim opasnostima
- osigurati odgovarajuća mjerenja i ispitivanja radne okoline u radnim prostorima
- ne dozvoliti da se radnik rasporedi na posao na radna mjesta propisom određena, ako nije osposobljen za rad na siguran način;
- ne dozvoliti da se na poslove s posebnim uvjetima rada ne rasporedi radnik za kojeg na propisani način nije utvrđeno da ispunjava tražene uvjete, odnosno da se radnik koji tražene uvjete više ne ispunjava ne zadrži na poslovima s posebnim uvjetima rada
- da se Maloljetnicima, ženama i radnicima sa smanjenom radnom sposobnošću ne dopusti rad na poslovima koji bi mogli na njih štetno utjecati;
- odgovoran je ako ne isključi iz upotrebe sredstva za rad i osobna zaštitna sredstva ako zbog nastalih promjena, odnosno neispravnosti ugrožavaju život ili zdravlje radnika
- osigurati da radnici rade sukladno odredbama zakona, propisa donesenih na temelju njega, drugih propisa o zaštiti na radu, uputa poslodavca odnosno proizvođača strojeva i uređaja, osobnih zaštitnih sredstava i radnih tvari te da se koriste propisanim osobnim zaštitnim sredstvima;
- odgovoran je ako radniku ne prekinе rad ukoliko ne postupa po pravilima zaštite na radu ili po uputama proizvođača oruđa koje koristi
- da osigura potreban broj radnika osposobljenih za evakuaciju i spašavanje kao i za pružanje prve pomoći te da im stavi naraspolaganje svu potrebnu opremu;
- da osigura da se za vrijeme rada ne piju alkoholna pića te uzimaju druga sredstva ovisnosti, odnosno poštuju pravila o zabrani pušenja, te da zabrane rad radnicima koji su na radu pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti te da ih udalji s rada, odnosno kazni na mjestu izvršenja;
- provodi mjere zabrane pušenja
- surađuju s inspekcijom rada za vrijeme obavljanja nadzora
- da obavi i druge poslove koji su mu stavljeni u ovlast.

Neposredni rukovoditelji (voditelji odjela) imaju pravo i obveze:

- voditi brigu o ispravnosti radnog mjesta, strojeva, uređaja i dr., te o uočenim nedostacima izvješćuje ravnatelja, odnosno ovlaštenika
- temeljem uočenih nedostataka predlažu potrebne mjere radi osiguranja rada na siguran način
- odgovorni su da se samo ispravna sredstva rada daju na upotrebu
- brinu se da se svakom radniku omogućí osposobljavanje za rad na siguran način, te da sudjeluje u osposobljavanju radnika za rad na siguran način
- upoznavanje radnika sa opasnostima radnog mjesta
- upozoravaju radnike na sve eventualne opasnosti na radu
- brinu se da radnici koriste propisana osobna zaštitna sredstva, na propisan način
- sprječavaju uživanje alkohola i opojnih droga za vrijeme trajanja radnog vremena
- brinu se da eventualno ozlijeđeni radnik bude pravodobno predan na liječenje zdravstvenoj organizaciji

Stručnjak zaštite na radu (utvrđen ugovorom)

- obavljanje poslova sukladno članku 21. Zakona o zaštiti na radu i odredbama ugovora sklopljenog u svezi obavljanja poslova zaštite na radu

Tajnik ima prava i obveze

- upućuje na kontrolne liječničke preglede
- vođenje evidencija o liječničkim pregledima pri zapošljavanju
- vođenje evidencije o kontrolnim liječničkim pregledima
- vođenje evidencija o osposobljenosti radnika iz zaštite na radu i zaštite od požara
- vođenje evidencija o ispitivanju strojeva-uređaja, instalacija i radne okoline
- vođenje evidencije o ozljedama na radu, i izvještavanje inspekcije zaštite na radu
- nabavljanje osobnih zaštitnih sredstava
- vođenje evidencije o osobnim zaštitnim sredstvima

Članak 83.

Ako se kod **Poslodavca** izmijeni organizacija rada izradit će se dopuna Procjene opasnosti i uredit će se pitanja organizacije zaštite na radu u skladu s tom procjenom.

6. PRAVA I DUŽNOSTI RADNIKA

Članak 84.

- (1) **Radnici** su dužni čuvati sredstva rada.
- (2) **Radnici** su dužni urediti radno mjesto prije i poslije rada.
- (3) **Radnici** su dužni pridržavati se propisanih mjera zaštite na radu.
- (4) **Radnici** imaju pravo zahtijevati od poslodavca zaštitu od opasnih i štetnih utjecaja na njihovu zdravstvenu i radnu sposobnost.

Članak 85.

Radnik je dužan osposobiti se za rad na siguran način kada ga na osposobljavanje uputi **Poslodavac** i pristupiti provjeri osposobljenosti:

- prije rasporeda na poslove za koje je to utvrđeno Procjenom opasnosti
- prilikom promjene procesa rada,
- premještanja radnika na drugo radno mjesto,
- nakon svake povrede na radu.

Članak 86.

- (1) **Radnik** je uvijek dužan pristupiti liječničkom pregledu kada ga na isti uputi **poslodavac**.
- (2) **Radnik** je dužan obavijestiti poslodavca o svakoj zdravstvenoj smetnji i potrebi da se javi liječniku zbog bolesti ili okolnosti koja ga onemogućava ili ometa u izvršavanju obveza iz ugovora o radu ili ugrožava život i zdravlje drugih radnika.

Članak 87.

Radnik ima prava i obveze:

- prije početka rada pregledati radno mjesto i o eventualnim nedostacima obavijestiti neposrednog rukovoditelja;
- pri radu koristiti propisana osobna zaštitna sredstva i opremu;
- prije napuštanja mjesta rada ostaviti sredstva rada u takvom stanju da ne ugrožavaju druge radnike i sredstva rada;
- obavijestiti neposrednog rukovoditelja i stručnjaka zaštite na radu o svakoj činjenici za koju opravdano smatra da predstavlja neposrednu opasnost po sigurnost i zdravlje ili bilo koji nedostatak u sustavu zaštite na radu;
- odbiti rad i o tome obavijestiti neposrednog rukovoditelja, ako mu prijete neposredna opasnost za život i zdravlje zbog toga što nisu primijenjena propisana pravila zaštite na radu;
- zahtijevati da se nedostaci iz zaštite na radu na mjestu rada što prije otklone.

Članak 88.

Obveze **radnika** su i:

- da ne obavlja rad dok je pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti;
- da u radne prostore ne donosi alkohol i druga sredstva ovisnosti;
- da odmah po obavijesti o udaljenju s mjesta rada prekine rad na radnom mjestu;
- da poštuje odredbe o zaštiti nepušača;
- da prekine rad i udalji se s radnog mjesta gdje je utvrđeno da prijete opasnost po zdravlje i život;
- da pristupi teoretskoj i praktičnoj obuci iz zaštite na radu u danim rokovima;
- da pristupi provjeri o stečenom znanju iz zaštite na radu, pružanju prve pomoći i osposobljenosti za rad i pomoć za vrijeme evakuacije;
- da se pridržava svih pravila zaštite na radu na poslovima i zadacima koje obavlja.
- da koristi utvrđena osobna zaštitna sredstva, te da ista održava u čistom i ispravnom stanju.

Članak 89.

- (1) **Radnik** je dužan ukazati na manjkavost zaštite na radu stručnjaku zaštite na radu.
- (2) Ukoliko **radnik** odbije rad jer mu neposredno prijete opasnost za život i zdravlje zbog nepoštivanja propisanih pravila zaštite na radu, neposredni rukovoditelj je dužan obavijestiti stručnjaka zaštite na radu odnosno ovlaštenika ravnatelja, koji će utvrditi činjenično stanje i o tome obavijestiti inspektora rada.

Članak 90.

- (1) Zahtjev za zaštitu svojih prava radnik podnosi u pismenom obliku ravnatelju i to izravno ili putem stručnjaka zaštite na radu.
- (2) Prije donošenja odluke o zahtjevu radnika **Poslodavac** će zatražiti mišljenje stručnjaka za zaštitu na radu, povjerenika radnika za zaštitu na radu ili sindikata organiziranog kod poslodavca.
- (3) Odluku po zahtjevu za zaštitu prava **Poslodavac** je dužan dostaviti radniku u pismenom obliku.

7. POVREDA DUŽNOSTI I UDALJENJE S RADNOG MJESTA

Članak 91.

Ako radnik koji se prvi put zapošljava, ne zadovolji na provjeri osposobljenosti iz zaštite na radu smatra se da nije zadovoljio na probnom radu i s njim se raskida Ugovor o radu u smislu članka 23. Zakona o radu.

Članak 92.

Nepoštivanje odredbi Zakona, pod zakonskih akata i ovog Pravilnika koje se odnose na zaštitu na radu, ili njihovo kršenje su teže povrede radne obveze i mogu biti razlogom za redoviti otkaz uvjetovan skrivljenim ponašanjem radnika, odnosno razlogom za izvanredni otkaz Ugovora o radu.

Članak 93.

Teže povrede radne obveze u smislu prethodnog članka su:

- odbijanje radnika da se podvrgne liječničkom pregledu u određenom roku, odnosno kada ga na pregled uputi poslodavac,
- kada radnik ne koristi osobna zaštitna sredstva ili ih koristi nepravilno, odnosno nenamjenski,
- kada radnik puši u prostoriji odnosno prostoru u kojem je pušenje zabranjeno,
- kada radnik u radne prostorije i prostore unosi odnosno drži alkoholna pića i druga sredstva ovisnosti, dolazi na rad u alkoholiziranom stanju ili na radu uživa alkohol i druga sredstva ovisnosti.
- kada radnik za vrijeme trajanja radnog odnosa ne zadovolji na provjeri osposobljenosti iz zaštite na radu,
- kada se radnik ne pridržava drugih propisanih odredaba iz zaštite na radu

8. ISPRAVE EVIDENCIJE I IZVJEŠTAJI

Članak 94.

(1) Projektna dokumentacija, tehnička dokumentacija, analize, zapisnici, nalazi, obavijesti, uvjerenja, svjedodžbe, stručna mišljenja, izvještaji i druge isprave na temelju kojih se utvrđuje stanje zaštite na radu i primjena pravila zaštite na radu evidentiraju se i pohranjuju.

(2) Isprave iz prethodnog stavka pohranjuju se i čuvaju u tajništvu.

Članak 95.

Poslodavac je dužan:

- čuvati tehničku dokumentaciju za objekt ili dio objekta koji se koristi za radne i pomoćne prostorije tako dugo dok ih se koristi.
- čuvati upute o načinu korištenja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima dok se tim strojevima i uređajima koristi.
- čuvati isprave o svim ispitivanjima koja se obavljaju temeljem pravilnika,
- voditi evidencije o radnicima osposobljenim za rad na siguran način;

- voditi evidencije o ozljedama na radu, slučajevima profesionalnih bolesti i poremećajima u tehnološkom procesu koji su izazvali ili su mogli izazvati štetne posljedice za sigurnost i zdravlje radnika;
- voditi knjigu nadzora te inspekciji rada podnositi godišnje izvještaje o ozljedama i slučajevima profesionalnih bolesti.

Članak 96.

(1) Odgovorne osobe za provedbu odredaba ove glave pravilnika je **ravnatelj**, odnosno ovlaštenik poslodavca i stručnjak zaštite na radu.

(2) Osobe iz prethodnog stavka dužne su:

- na zahtjev inspektora rada dati obavijesti i podatke koji su mu potrebni u obavljanju nadzora;
- za vrijeme obavljanja nadzora dužni su inspektoru rada omogućiti da utvrđuje činjenice koje su potrebne radi ocjene je li se postupalo po propisima zaštite na radu;
- pomoći inspektoru rada pri utvrđivanju činjenica, dati na uvid isprave i predlagati izvođenje odgovarajućih dokaza;
- u roku od 7 dana od isteka roka utvrđenog rješenjem inspektora rada izvijestiti inspekciju o izvršenju rješenja ili o razlozima zbog kojih rješenje nije izvršeno;
- izvijestiti inspekciju rada o smrtnoj, težoj ili skupnoj ozljedi odmah nakon nastanka događaja i u roku idućih 48 sati dostaviti inspekciji rada propisano pismeno izvješće;
- izvijestiti inspekciju rada o slučaju profesionalne bolesti odmah nakon što je utvrdi nadležno tijelo.

9. POSEBNE ODREDBE

Članak 97.

Ravnatelj je odgovoran za suradnju s tijelima nadzora, inspektorima rada, stručnjakom zaštite na radu i drugim ovlaštenim tijelima i osobama.

Članak 98.

(1) **Poslodavac** će posebno štiti sindikalnog povjerenika i povjerenika radnika za zaštitu na radu, te stručnjaka za zaštitu na radu, u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o zaštiti na radu, a naročito glede:

- pomoći u obavljanju stručnih, tehničkih i pomoćnih poslova;
- suradnje u svim poslovima iz domene odnosa zaštite naradu,

(2) Pitanja i odnosi iz ovoga članka mogu biti predmetom posebnih sporazuma i ugovora.

10. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 99.

- (1) Ako su neke odredbe ovog Pravilnika nedorečene u odnosu na odredbe pozitivnih propisa koji reguliraju područje zaštite na radu, neposredno će se primjenjivati odredbe tih propisa.
- (2) Izrazi navedeni u ovom Pravilniku neutralni su glede rodne pripadnosti i odnose se na osobe oba spola.
- (3) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave na Oglasnoj ploči Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak.

KLASA:115-01/16-01/01
URBROJ:2176/05-20-16-2
Sisak, 9.veljače 2016.

Predsjednik Upravnog vijeća

Berislav Hrvojević

Ovaj Pravilnik o zaštiti na radu objavljen je na Oglasnoj ploči dana 9.veljače 2016. godine i stupio je na snagu dana 17.veljače 2016. godine .

Ravnateljica

Dubravka Šurlan, prof.